

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 10. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 - 83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením ze dne 29. 10. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 - 83, Krajský soud v Hradci Králové zastavil řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2014, č. j. 20174/14/5000-14401-700796. V odůvodnění shrnul, že v průběhu řízení vyzval žalobce, aby zaplatil soudní poplatek. Žalobce na tuto výzvu reagoval podáním ze dne 8. 1. 2015, kterým vyjádřil námitku podjatosti všech soudců Krajského soudu v Hradci Králové, požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Usnesením ze dne 12. 5. 2015, č. j. Nao 82/2015 - 58, Nejvyšší správní soud neshledal námitku podjatosti důvodnou. Vzhledem k tomu, že krajský soud ani po výslovné výzvě neobdržel vyplněný formulář o žalobcových majetkových poměrech, rozhodl na základě dříve předložených údajů, a to tak, že usnesením ze dne 6. 10. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 - 75, žalobce neosvobodil od soudních poplatků, zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů a návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Krajský soud současně vyzval žalobce, aby zaplatil soudní poplatky v celkové výši 4.000 Kč do jednoho týdne od doručení rozhodnutí. Žalobce v určené lhůtě soudní poplatky nezaplatil a namísto toho opětovně požádal o osvobození od soudního poplatku. Krajský soud o nové žádosti nerozhodoval, neboť ji žalobce neodůvodnil žádnými novými skutečnostmi. Vzhledem k tomu, že žalobce soudní poplatky ve stanovené lhůtě a po řádném poučení nezaplatil, krajský soud usnesením ze dne 29. 10. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 - 83, řízení o žalobě zastavil.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V ní uvedl, že Krajský soud v Hradci Králové rozhodl na základě domněnek, v rozporu se skutkovým a právním stavem věci, ke kterému se nadto stěžovatel nemohl vyjádřit. Stěžovatel konstatoval, že již v žalobním řízení splnil podmínky pro osvobození

od soudního poplatku a ustanovení zástupce. Současně s kasační stížností stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, navrhl, aby mu Nejvyšší správní soud ustanovil zástupce a přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Po výzvě k zaslání vyplněného formuláře k potvrzení o osobních, majetkových, a výdělkových poměrech stěžovatel doručil dne 11. 12. 2015 Nejvyššímu správnímu soudu přípis, ve kterém uvedl, že vyplněný formulář zasílá poštou. Vzhledem k tomu, že zdejší soud od stěžovatele žádnou poštovní zásilku neobdržel ani týden od jeho sdělení, usnesením ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Afs 264/2015 - 14, žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků, zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce, vyzval jej, aby ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve výši 1.000 Kč a dále jej také vyzval, aby ve stejné lhůtě předložil plnou moc udělenou pro řízení o kasační stížnosti advokátovi, nebo aby prokázal, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno k výkonu advokacie. Dne 28. 12. 2015 stěžovatel doručil Nejvyššímu správnímu soudu vyplněný formulář k potvrzení o osobních, majetkových, a výdělkových poměrech. Nejvyšší správní soud posoudil stěžovatelem uvedené skutečnosti a usnesením ze dne 28. 1. 2016, č. j. 4 Afs 264/2015 - 33, rozhodl stejným způsobem jako v předchozím usnesení.

Sdělením ze dne 8. 2. 2016 se stěžovatel ohradil vůči naposled uvedenému usnesení Nejvyššího správního soudu. Namítl, že trpí zjevnými nesprávnostmi, je nesrozumitelné, a tedy nepřezkoumatelné. Stěžovatel konstatoval, že jeho žádostem o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce mělo být vyhověno v souladu s principem předvídatelnosti soudních rozhodnutí, neboť v jiných soudních řízeních mu již na základě stejného prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech bylo vyhověno. Poznamenal, že jiné soudní senáty Nejvyššího správního soudu zastoupení advokátem ani zaplacení soudního poplatku nevyžadují, přesto je v nyní projednávané věci nucen znovu pracně vyplnit, doplnit a odeslat předmětné prohlášení. Zdůraznil, že svou kasační stížnost podal proti usnesení o zastavení žalobního řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Na základě uvedených úvah stěžovatel znovu požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a osvobození od soudních poplatků, a to se zpětnou účinností. Současně připomněl návrh na přiznání odkladného účinku a konstatoval, že jej doplní prostřednictvím ustanoveného advokáta. V závěru stěžovatel navrhl „[...] zrušit ust. § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (v platném znění), kterým je stanoveno, že v řízení o kasační stížnosti stěžovatel musí být zastoupen advokátem (to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jeho zástupce, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie) i zpoplacení podání kasační stížnosti soudním poplatkem (jejím osvobozením) s tím, že obdobný návrh podává i ve vztahu k podání dovolání a ústavní stížnosti.“

Nejvyšší správní soud konstatuje, že na povinnost stěžovatele zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost, respektive na povinné zastoupení v řízení o kasační stížnosti, nemá vliv, že stěžovatel podal kasační stížnost proti usnesení, kterým krajský soud zastavil žalobní řízení pro nezaplacení soudního poplatku za žalobu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu totiž v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, uvedl, že „[d]řívější judikaturou definovaný problém „řetězení“ odpadl ke dni účinnosti zákona č. 303/2011 Sb., jímž byl novelizován zákon o soudních poplatcích (tj. ke dni 1. 1. 2012), a proto již v současné době nemůže být pro modifikaci poplatkové povinnosti relevantním důvodem. [...] Dotazuje-li se tedy první senát, zda lze považovat skutečnost, že stěžovatel napadá kasační stížností usnesení krajského soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, samu o sobě za důvod k tomu, aby Nejvyšší správní soud nepožadoval po stěžovateli zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti, pak odpověď zní, že nikoliv. [...] Výše uvedené závěry se pak promítají i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele.“ Nejvyšší správní soud by byl oprávněn meritorně projednat předloženou kasační stížnost pouze tehdy, kdyby stěžovatel splnil podmínky stanovené

pokračování

v § 4 odst. 1 písm. d) zákona o soudních poplatcích a § 105 odst. 2 s. ř. s., popřípadě v § 36 odst. 3 s. ř. s. a § 35 odst. 8 téhož zákona. Tolíko nekonkrétní tvrzení stěžovatele, že po něm jiné senáty Nejvyššího správního soudu nepožadují zaplacení soudního poplatku ani povinné zastoupení není způsobilé vyvrátit výše uvedené závěry. Ostatně stěžovatel ani neoznačil řízení, která by jeho tvrzení dokládala. Stejně tak Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit tvrzení, že soudy v jiných, nekonkretizovaných soudních řízeních přiznaly stěžovateli osvobození od soudních poplatků a ustanovily mu zástupce, a to na základě stejného prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, jaké předložil i v nyní posuzované věci. Usnesením ze dne 28. 1. 2016, č. j. 4 Afs 264/2015 - 33, Nejvyšší správní soud odmítl přiznat stěžovateli beneficium spočívající v osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, protože v zaslaném prohlášení uvedl toliko neúplné, popřípadě nepravdivé informace o své situaci. Přitom podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, „[p]ovinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi řízení, který se domáhá osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje“ Stěžovatel se dopustil omylu, když konstatoval, že jej Nejvyšší správní soud nutí znovu pracně vyplnit, doplnit a odeslat potvrzení o jeho osobní, majetkové a výdělkové situaci. Nic takového Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 28. 1. 2016, č. j. 4 Afs 264/2015 - 33, nepožadoval. Stěžovatel měl toliko ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto usnesení zaplatit soudní poplatek za kasační stížnost a za návrh na přiznání odkladného účinku a předložit soudu plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, nebo prokázat, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Nejvyšší správní soud se nezabýval novou žádostí o osvobození od soudních poplatků a novým návrhem na ustanovení zástupce, neboť stěžovatel v této věci neuvedl žádné nové skutečnosti (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2004, sp. zn. III. ÚS 404/04). K návrhu stěžovatele na zrušení poplatkové povinnosti a povinného zastoupení zdejší soud konstatuje, že není oprávněn zrušit ustanovení zákona a že neshledal důvody k podání návrhu na zrušení příslušných zákonných ustanovení Ústavnímu soudu ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky. Ostatně, ani stěžovatel žádné důvody neuvádí a Ústavní soud se již k této problematice opakovaně vyjádřil (viz například usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 10. 2009, sp. zn. III. ÚS 473/09, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 162/99).

Vzhledem k tomu, že stěžovatel ve stanovené lhůtě, navzdory řádnému poučení, nepředložil Nejvyššímu správnímu soudu plnou moc udělenou advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, respektive neprokázal, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie, dospěl zdejší soud k závěru, že nesplnil povinnost stanovenou v § 105 odst. 2 s. ř. s., podle kterého „[s]těžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie“. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu „[p]okud stěžovatel není v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) a tato vada nebyla k výzvě soudu odstraněna, nelze v řízení pokračovat a soud kasační stížnost odmítne“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2003, č. j. 3 Afs 9/2003 - 19, www.nssoud.cz).

Nedostatek zastoupení stěžovatele brání věcnému vyřízení kasační stížnosti. Jedná se o nedostatek podmínek řízení, který nebyl přes výzvu soudu odstraněn, proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 10. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 - 83, podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona odmítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. února 2016

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu